

Stockholms stads EU-arbete 2004

– Rapport från Europaforum

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Rapporten från Europaforum för EU-verksamheten 2004 godkänns.
2. Europaforum uppmanas att från verksamhetsåret 2005 även presentera en halvårsrapport med inriktning i enlighet med vad föredragande borgarråd anför.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Denna rapport från Europaforum avser EU-arbetet år 2004 och redogör för delar av Europaforums arbete under det gångna året. Europaforum är en arbetsgrupp som inrättades i enlighet med KF-beslut för att leda det strategiska samordningsarbetet av EU-arbetet i staden. I rapporten anges också några exempel på hur EU-arbetet bidrar till att utveckla verksamheten i staden, i enlighet med kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål - *bilaga*.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det pågår ett både djupt och brett arbete inom staden inom det som kan sammanfattas som "EU-arbete". En stor del av arbetet sker inom ramen för lobbyorganisationen Eurocities, men även inom ramen för andra organisationer och nätverk samt genom olika EU-finansierade projekt.

EU-arbetet under 2004 är en integrerad del av den dagliga verksamheten inom vissa delar av staden.

Ärendets beredning

Stadsledningskontoret och Europaforum har berett ärendet.

Mina synpunkter

Jag kan konstatera att det finns en rad olika spännande och utvecklande projekt med ett brett engagemang från deltagarna i Europaforum i samverkan med andra aktörer. Det är viktigt att deltagarna i Europaforum även fortsättningsvis sprider information om det policy- och strategiarbete som sker inom EU. Det är också positivt att de internationella frågorna i allt högre utsträckning inbegrips på ett mer naturligt sätt i den ordinarie verksamheten.

Samtidigt återstår mycket arbete innan EU är en naturlig och självklar del i kommunens olika verksamheter. Det arbete som t.ex. stadsledningskontoret och Europaforum lägger ned för att utveckla stadens förhållningssätt till EU-frågorna ser jag som en viktig del i det fortsatta arbetet.

För att skapa förutsättningar för ett utvecklat EU-arbete behövs en fördjupad redovisning av EU-arbetet och de projektmedel som inkommer till stadens nämnder och

bolag. Med anledning av detta bör Europaforum även redovisa intäkter och kostnader för de olika EU-projekten. I redovisningen bör ingå projektansökningar, pågående och avslutade projekt inom respektive nämnd och bolag. Europaforum uppmanas att från verksamhetsåret 2005 påbörja detta arbete genom att presentera en halvårsrapport med ovanstående fördjupade inriktning. För verksamhetsåret 2005 bör även en jämförelse göras gentemot de kostnader och intäkter som är att hänföra till verksamhetsåret 2004.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Rapporten från Europaforum för EU-verksamheten 2004 godkänns.
2. Europaforum uppmanas att från verksamhetsåret 2005 även presentera en halvårsrapport med inriktning i enlighet med vad föredragande borgarråd anför.

Stockholm den 26 oktober 2005

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Bakgrund

Kommunfullmäktige fattade den 22 maj 2000 beslut om en strategi för arbetet i Europeiska Unionen (dnr 317/2000). Enligt beslutet skall EU-verksamheten regelbundet rapporteras i kommunstyrelsen.

Denna rapport från Europaforum avser EU-arbetet år 2004 och redogör för delar av Europaforums arbete under det gångna året - bilaga.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det pågår ett både djupt och brett arbete inom staden inom det som kan sammanfattas som "EU-arbete". En stor del av arbetet sker inom ramen för lobbyorganisationen Eurocities, men även inom ramen för andra organisationer och nätverk samt genom olika EU-finansierade projekt.

EU-arbetet under 2004 är en integrerad del av den dagliga verksamheten inom vissa delar av staden. Samtidigt återstår mycket arbete innan EU är en naturlig del i kommunens olika verksamheter. slk:s internationella avdelning, som också utgör Europaforums kansli, har därför under året genomfört en förstudie för att undersöka hur EU-arbetet kan förbättras. Ett resultat av förstudien är ett större tvåårigt stadsövergripande projekt för att utveckla stadens EU-arbete med start 1 januari 2005. Projektet finansieras av kompetensfonden.

Ärendets beredning

Stadsledningskontoret har berett ärendet. Mer specifikt har ärendet beretts av Europaforums kansli. Europaforum är en arbetsgrupp som inrättades i enlighet med ovan nämnda KF-beslut för att leda det strategiska samordningsarbetet av EU-arbetet i staden. Europaforum bestod under 2004 av ett tiotal ämnesansvariga från olika fackförvaltningar i staden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Denna rapport redogör för delar av Europaforums arbete under år 2004. Redogörelsen indelas i ämnesområden och presenteras i bilaga 1. Rapporten gör inte anspråk på att täcka in allt EU-arbete som pågått i staden under året, utan bör snarare ses som exempel. De rapporter som de ämnesansvariga skrivit redovisas i bilaga 1. Att vissa ämnesområden saknar rapportering beror helt enkelt på att ingen rapport inkommit till Europaforums kansli. De områden som saknar rapportering i rapporten kan istället ha rapporterats i respektive nämnd.

Vad gäller samordningen av andra delar av stadens EU-arbete än det som redovisas här har Europaforum haft fortsatta svårigheter att inkludera allt det arbete som sker bland annat i stadsdelarna, bolag och andra fackförvaltningar. Det ovan nämnda kompetensfondsfinansierade projektet för utvecklande av stadens EU-arbete ska bl.a. försöka lösa detta problem.

Europaforum ger ändå tydliga samordningsvinster av stadens EU-arbete genom att vissa fackförvaltningar regelbundet träffas och håller varandra informerade om vad som pågår. Staden kan därmed bättre dra nytta av sitt medlemskap i olika nätverk och organisationer genom att erfarenheter och kunskaper sprids utanför den egna förvaltningen.

Europaforum är ett också utmärkt forum för att dryfta olika EU-relaterade frågor som berör staden centralt och/eller den egna förvaltningen. T.ex. fungerar stadens samordning i organisationen Eurocities bättre tack vare Europaforum. Det faktum att Stockholm under 2004 blev invald i styrelsen för organisationen kan utgöra ett kvitto på det.

Ur Europaforum har även en ”storstadsarbetsgrupp” bildats som leds av stadsbyggnadskontoret. Storstadsfrågorna skär som bekant över flera delar av stadens verksamheter. Här har exempelvis stadens arbete med EU:s tematiska strategi för storstadsmiljö behandlats.

Bilaga

Europaforums rapport över EU-verksamheten i staden 2004 – några exempel

Europaforums rapport över EU-verksamheten i staden 2004 – några exempel

Eurocities

Eurocities är en av de främsta lobbyingorganisationerna inom EU för de stora städerna i Europa och arbetar inom flera fackområden. 1995 blev Stockholms stad medlem och har sedan dess arbetat aktivt i Eurocities och dess olika kommittéer och arbetsgrupper. Under årsmötet i Wien den 11-12 november 2004 valdes dessutom staden in i styrelsen. I valet av ny styrelse fick Stockholm hela 64 av 86 röster.

Genom deltagande i Eurocities har stadens kontakter med andra städer ökat och därigenom även marknadsföringen av Stockholm. En av de främsta vinsterna för Stockholm är ett ökat inflytande och större möjlighet att påverka innehållet i EU-kommissionens beslut.

Sysselsättning och socialpolitik

De redovisade aktiviteterna fokuserar i huvudsak på aktiviteter inom den öppna samordningsmetoden (OMC). OMC är det redskap som utvecklats inom EU för att skapa ett kunskapsutbyte lokalt, nationellt och transnationellt och därmed nå målen i Lissabonstrategin och Göteborgsagendan. Grundtanken är att ett nationellt och lokalt kunskapsutbyte ska leda till bättre service och policyarbete och därmed höja medborgarnas välfärd. Det transnationella kunskapsutbytet på socialtjänstförvaltningen sker främst inom och mellan städerna i Eurocities sociala och ekonomiska kommitté (ESWC) och inom de transnationella Equal-nätverken. Inom ramen för Union of Baltic Cities (UBC) pågår en etableringsfas.

Arbetet inom ramen för Eurocities

Våren 2004, vid Eurocities sociala kommittés (ESWC) möte i Genua, inbjöd Stockholms representant i ESWC till ett samarbete om att utveckla städernas arbete med den öppna samordningsmetoden på den lokala nivån. En del i detta var en inbjudan till en workshop under juni månad på temat ” Hur ökar vi vår kompetens i att utbyta och implementera erfarenheter från goda exempel ”. Workshopen arrangerades och leddes av Stockholm tillsammans med Eurocities sekretariat i Bryssel. Totalt deltog nio städer i workshopen.

En av slutsatserna från workshopen var att det finns ett stort behov av att utveckla kunskapsöverföring från teori till praktik. Medborgarna måste få nytta av kunskapsutvecklingen. Ett transnationellt nätverk är under uppbyggnad och lokala aktiviteter har påbörjats. I staden deltar fyra stadsdelsförvaltningar tillsammans med kompetensfonden i en förstudie i hur ett kunskapscentrum skulle kunna byggas upp i staden. Projektet har utgångspunkterna forskning, utveckling, erfarenhet och lärande (FEUL).

Mot bakgrund av de genomförda aktiviteterna deltog Stockholms representant i ESWC tillsammans med Eurocities sekretariat i en hearing med EU:s Ekonomiska och sociala kommitté (ESC) på temat ”Förbättra genomförandet av Lissabonstrategin”. De synpunkter som framfördes kommer att utgöra underlag för ESC:s rapporter. Stockholms representant i ESWC har även inbjudits till att delta i den arbetsgrupp inom Eurocities som ska ta fram ett underlag till Ministerrådets vårmöte. Vid vårmötet kommer en uppföljning av Lissabonstrategin och Göteborgsagendan genomföras. Dessutom kommer eventuella förslag till förändringar att fastställas.

Inom ESWC pågår etableringen av en arbetsgrupp om folkhälsa. Inför arbetsgruppens första etableringsmöte i september, där Stockholm tyvärr inte kunde närvara, översändes information om den svenska nationella folkhälsostategin. Syftet var att den svenska strukturen för folkhälsoarbetet skulle beaktas i initieringsarbetet. Arbetet med att knyta berörda delar inom staden/socialtjänstförvaltningen till detta utvecklingsarbete har påbörjats.

Wien har tagit initiativ till ett projekt om hemlöshet "Cities' Strategies Against Homelessness", inom ramen för ESWC. Inbjudan till projektet vidareförmedlades inom förvaltningen och sedan oktober deltar socialtjänstförvaltningen i arbetsgruppen. Syftet är att skapa ett lärande genom att jämföra strategier i 14 städer. Slutrapport presenteras hösten 2005.

Med anledning av stadens kandidatur till Eurocities styrelse har 34 personliga brev och e-post sänts till medlemmarna av ESWC. Brevet innehöll en redovisning av stadens aktiviteter inom ramen för ESWC och de delar av programförklaringen som berörde socialpolitik.

Arbetet inom ramen för EU-programmet Equal

Equal-projektet *Ett tillgängligt arbetsliv för alla* (Alfa) har till syfte att utveckla praktiska metoder för att göra alla arbetsplatser tillgängliga för alla människor oavsett kön, funktionshinder eller etnicitet. Ett centralt mål är att bygga upp ekonomiskt självbärande Kompetenscentrum för tillgänglighet, KCT. KCT har redan genomfört ett par mindre och ett par mycket stora tillgänglighetsin-venteringar.

I ett transnationellt samarbete under arbetsnamnet "Accessible Cities" har en rapport utarbetats i augusti 2004 innehållande lärande exempel hur städer kan bedriva arbetet med att göra stadsmiljön tillgängligare för personer med funktionshinder. Rapporten har spridits vid senaste ESWC mötet och en inbjudan till samarbete om framtida kunskapsöverföring lämnades.

Under sommaren har ESF-rådet och kompetensfonden beviljat förlängning av projektet *ResursUtbyte*. ResursUtbyte har som mål att utarbeta en modell för arbetsförlagd introduktion för att minska tiden mellan permanent uppehållstillstånd och egen försörjning. Preliminära resultat från uppföljning av de deltagare som deltog i den andra omgången visar att ca 65% fått egen försörjning. I september genomfördes slutkonferensen för det transnationella arbetet i Asti/Italien.

ResursUtbyte har under oktober presenterats vid en konferens för ett utbildningsnätverk med större städer (ALLE). Vidare var ResursUtbyte ett av Eurocities sex bidrag till Ministerrådets möte angående immigration och integration i november. Fler stadsdelar har engagerats efter förlängningen och idag deltar totalt fyra stadsdelar i projektet och ytterligare fyra har visat intresse. Preliminära resultat från uppföljning av den andra omgången deltagare visar att 16 av 20 dvs 80 % har egenförsörjningen genom arbete eller utbildning.

I augusti godkände socialtjänstnämnden Equal-ansökan "MAGIC" (Meeting and Areas; Groups, Individuals, Community). MAGIC syftar till att främja innanförskap genom att underlätta ungdomars övergång från grundskola till gymnasieskola och fortsatta studier, övergång från skola till arbetsliv samt till att öka ungdomars delaktighet. Det svenska EFS-rådet har avslagit ansökan. Det finns dock ett intresse bland de medsökande stadsdelsförvaltningarna, fackförvaltningarna och kompetensfonden att utveckla och förverkliga delar av projektet eftersom behovet kvarstår. Ett led i att skapa ett transnationellt lärande inom staden var att engagera kompetensfondens ansvarige i ESWC:s arbetsgrupp för utbildningsfrågor.

Arbetet inom ramen för UBC

Stadens representant i ESWC är ordförande i en arbetsgrupp inom Union of the Baltic Cities (UBC) - Commission on Health and Social Affairs. Med anledning av uppdraget etablerades kontakt med The Council of the Baltic Sea States (CBSS) sekretariat. CBSS är den nationella nivåns samarbetsorganisation. Syftet är att stärka sambandet mellan de planerade aktiviteterna inom UBC och de aktiviteter som de nationella ministrarna beslutar om inom ramen för CBSS. Under arbetsgruppen Health and Social Affairs finns två temagrupper "Barn och Ungdom i risk" och "Sysselsättning". I syfte att förbereda temagruppernas aktiviteter bildades två förstudiegrupper dit två koordinatörer från Europaforum knutits. Under september hölls det första mötet med förstudiegruppen "Barn och Ungdom i risk". Mötet förbereddes, leddes och sammanställdes av koordinatören. Vid mötet deltog representanter från Åbo och Riga. Tre temaområden/målgrupper identifierades utifrån de nationella handlingsplanerna mot fattigdom och social utestängning och CBSS agenda. Dessa var s.k. "drop outs", drogprevention och institutionsplaceringar/familjehem.

Övrigt arbete inom sysselsättning och socialpolitik

Utöver aktiviteterna inom ramen för Eurocities, Equal-projekt och UBC koordineras ett lokalt, nationellt och transnationellt kunskapsutbyte. På initiativ av Stockholm tillsammans med Göteborg och Malmö skrevs en bilaga till den nationella handlingsplanen mot fattigdom och social utestängning. Bilagan var ett första steg i att stärka den lokala nivån inom ramen för OMC. Bilagan har väckt intresse och förvaltningen har med sin erfarenhet av detta arbete bidragit med underlag till European Public Social Platforms rapport angående den lokala nivåns delaktighet i kampen mot fattigdom och social utestängning.

Två workshops ”Språkets betydelse för att bli självförsörjande” och ”Arbetslöshet och bidragsberoende” har genomförts under 2004 med ca 40 deltagare från 12 stadsdelar vid båda tillfällena. En ny metod för workshops prövades och de goda exemplen som presenterades var hämtade från Malmö, Göteborg, Helsingfors, Apeldoorn (Holland) och stadsdelar. Uppföljningen visar att upplägget av workshopen var mycket uppskattat. Deltagarna från stadsdelarna ansåg att det finns ett stort behov av fler workshops med liknande upplägg.

En kartläggning av arbetsuppgifterna som bidragshandläggarna inom ekonomiskt bistånd möter och en behovsanalys av deras kompetensutvecklingsbehov har genomförts. Rapporten ”Bidragshandläggarnas arbetsuppgifter och kompetensutvecklings-områden” färdigställdes i juni. Rapporten ligger till grund för ett kompetensutvecklingsprogram av 105 stycken bidragshandläggare i staden som pågår till september 2006.

Inom missbrukarvården används sedan tidigare ett kartläggningsverktyg ASI. I samverkan med Kista stadsdelsförvaltning genomfördes ett seminarium med syfte att applicera metoden inom ekonomiskt bistånd. Vid seminariet deltog 12 stadsdelar. Ytterligare aktiviteter för att sprida kunskap inom staden har genomförts bl.a genom att leda arbetet inom det socialmedicinska nätverket där alla stadsdelar deltar. Syftet är att höja medborgarnas välfärd genom samordning och spridning av kunskap mellan stadsdelarna. Genom studiebesök har kunskapsutbyte skett med Göteborg och Malmö.

Stockholm matchning har till syfte att utveckla metoder för att öka förvärvsfrekvensen bland personer som är beroende av socialbidrag. Utvecklingsarbetet har varit framgångsrikt och 15 stadsdelar och fyra kommuner deltar i partnerskapet som socialtjänstförvaltningen är ordförande i. Stockholm matchning organiseras som en resultatenheter inom Kista stadsdelsförvaltning. Målsättningen är att verksamheten ska vara självförsörjande hösten 2006.

En förutsättning för att den öppna samordningsmetoden ska bli framgångsrik är att det finns kompetenta projekt/processledare. Under hösten genomfördes därför en tvådagars projekt/processledarutbildning. 19 personer från åtta stadsdelar och en frivilligorganisation deltog. Vidare har utbildningar i ett processverktyg (Opera) genomförts vid två tillfällen. Dessa har varit mycket uppskattade och det finns en stor efterfrågan av mer utbildning inom detta område.

Utbildning

Projektverksamheten är fortfarande låg på Stockholms skolor jämfört med resten av landet. I slutet av 2003 gjordes en rundfrågning till gymnasieskolorna för att försöka hitta orsaken. Det visade sig att många skolor redan varit engagerade i den enklare typen av projekt inom EU-programmet Comenius. Konkurrensen om de här EU-medlen är stor och man riskerar att hamna långt ner i prioriteringen om man redan tilldelats medel. Många uppgav att de heller inte maktar med mer omfattande projekt. En annan orsak till tvekan är att många skolor precis avslutat projekt inom Växtkraft Mål 3. Enskede Gårds gymnasium valde dock att gå in i ett projekt inom EU-programmet Leonardo da Vinci under 2004 och några grundskolor deltar för tillfället i Comeniusprojekt.

För att öka intresset för EU-frågor i allmänhet och för att delta i projekt i synnerhet, har Stockholms stad varit medarrangörer till tre informations- och utbildningsinsatser riktade till lärare i förskola, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning under 2004. Fokus har legat på att avdramatisera deltagandet i EU-projekt och att erbjuda lärare uppdaterad kunskap om aktuella EU-frågor för att de ska kunna utgöra en naturlig del av undervisningen.

Två seminarier med titeln ”Europa i skolan” anordnades under 2004, ett den 6:e maj och ett den 15 september. Vid båda fallen var Stockholms stad medarrangör tillsammans med Myndigheten för skolutveckling, Europeiska kommissionens representation i Sverige, Europaparlamentets kontor i Sverige, EU-upplysningen och EU-stafetten.

Seminarierna lockade 120 deltagare vardera och ytterligare 60 cirka personer hamnade på reservlistor vid varje tillfälle. Temat på våren var valet till Europaparlamentet och på hösten var EU:s konstitution ett specialtema. I övrigt var huvudtemat att det inte är särskilt svårt att delta i EU-projekt. Möjligheter och tips presenterades på föreläsningar och i pausen fanns det material att hämta och experter fanns på plats för att ge råd.

Vid båda tillfällena betonades att EU-projekt ska ses som en möjlighet att ge en fördjupning och ytterligare en dimension till det utvecklingsarbete som sker på skolan. Först då kan EU-medlen ge en skjuts till utvecklingsarbetet och inte upplevas som något besvärligt som ska ske utöver övrig verksamhet.

Den 28 september anordnade Stockholms stad, tillsammans med Internationella programkontoret, ett eftermiddagsseminarium speciellt riktat till förskolan. Seminariet var fulltecknat och de extra möten som anordnats under våren med förskole- och skolchefer i Hägerstens stadsdelsförvaltning respektive Enskede-Årstas stadsdelsförvaltning visade sig ha gett resultat, eftersom många förskolor från de här områdena fanns representerade.

Eftermiddagen inleddes med en föreläsning om utvecklingsarbete i förskolan och fortsatte med valbara workshops där tre olika EU-projekt inom förskolan presenterade sina erfarenheter inom områdena barns lärande, kultur och tradition samt demokrati och värdegrund. Eftermiddagen avslutades med konkreta tips om hur man går till väga om man vill delta i ett EU-projekt. Av utvärderingarna framgår att upplägget med att få möta andra som varit med i projekt och få ställa frågor, kombinerat med konkreta tips om ansökningsförfarandet varit uppskattat. Flera kommentarer handlar om att kopplingen till aktuella utvecklingstendenser inom förskolan i de tre projektpresentationerna har gett uppslag och inspiration till egna framtida projekt.

Utbildningsdepartementet i London besökte Stockholm i somras, och i september besökte några representanter från Stockholm London. Stockholm och London delar många specifika storstadsproblem på utbildningsområdet och besöken har gett många uppslag till intressanta samarbeten och kontakterna ger förhoppningsvis upphov till några gemensamma utvecklingsprojekt under 2005.

Kultur

Stockholms stad har genom kulturförvaltningen innehaft ordförandestolen i Eurocities Kulturkommitté under åren 2003 och 2004. Ordförandeskapet har inneburit faktiska möjligheter att i samverkan med ett 30-tal andra europeiska städer stärka kulturpolitiken och kulturens ställning inom EU, i nätverkets medlemsstäder och i Stockholm. Verktygen har varit policydokument, nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte genom s.k. ”best practice”.

Kulturförvaltningen har i synnerhet arbetat med temat ”ungdomskultur”, som resulterat i två *Forum for Young Citizens* i Stockholm och Bergen 2003 och 2004 respektive, med deltagande av sammanlagt 34 ungdomar från skilda europeiska städer. Vid dessa fora har ungdomar utbytt erfarenheter om att vara ung och om ungdomskultur i sina respektive städer och producerat bl. a. filmer på dessa teman. Förvaltningens arbete på ungdomstemat avslutades med arrangerandet av *Eurocities Conference on Young People’s Creativity and Participation in the Cultural Life of European Cities* i Kulturhuset i början av december 2004. Andra satsningar har gällt kultur och IT, interkulturell dialog och en lokal agenda 21 på kulturområdet, samt det treåriga projektet *Eurocult21*, vilket ska få fram data och indikatorer för jämförelser mellan 25 europeiska städernas kulturverksamheter och initiera forskning på det kulturpolitiska fältet. Syftet är också att ge underlag till nya kulturpolitiska strategier för europeiska städer.

Härutöver kan kulturförvaltningens arbete med projekt inom ramen för Växtkraft Mål 3 framhållas. Enheter inom Stadsarkivet, Kulturskolan och Stadsbiblioteket, liksom Läsesalongen i Kulturhuset och inom den centrala administrationen har arbetat med kompetensutveckling av sin personal i vid mening. På Stadsbiblioteket finns en Info Point Europa (IPE) i ett särskilt rum i

sedan december 2000. Projektet är till en del finansierat av EU-kommissionen. IPE tillhandahåller allt EU-material som publiceras - böcker, tidningar, och databaser. Här finns också tillgång till ett brett och allsidigt urval av andra böcker, tidskrifter, broschyrer och databaser med information om EU och EU:s medlemsländer.

Förvaltningen har ett särskilt löpande ansvar för både Baltiskt Kulturcentrum och nordiskt kultursamarbete. Kulturhuset, Kulturskolan, Liljevalchs och Stadsbiblioteket har regelbundna program-, utställnings- och nätverkssamarbeten med europeiska städer och aktörer inom sina specifika verksamhetsområden.

Europasamarbetet ger perspektiv på de egna verksamheterna och bidrar till stadens kulturpolitiska utvecklingsarbete. Det belyser skillnader och likheter i europeiska städernas kulturpolitiska vardagsarbete. Medverkan i EU-projekt, utbyte av verksamhets- och projektmodeller, liksom idé- och erfarenhetsutbytet med andra städer inspirerar Stockholms eget arbete med kulturfrågor och kulturverksamheter, både inom kulturförvaltningen och i stadens kulturella nätverk.

Miljö

Miljöförvaltningen har ett brett internationellt engagemang och kontaktnät t.ex. i form av deltagande i EU-finansierade projekt (Trendsetter, Cute, European Common Indicators for Local Sustainability), deltagande som expert i arbets- och referensgrupper inom EU och presentationer vid olika studiebesök. Staden representeras också av miljöförvaltningen i Eurocities Miljökommitté och nätverket ICLEI (Local governments for sustainability).

Miljöförvaltningen är engagerad i den pågående EU-kommunikationen om den tematiska strategin för urban miljö dels genom sin representation i Eurocities Miljökommitté dels genom deltagande i en Expert Working Group on Urban Environment Research.

Målet för förvaltningens internationella engagemang är att utveckla den egna verksamheten genom att tillägna sig nya kunskaper och erfarenheter och att finna stimulans genom det internationella arbetet. Det är också viktigt att tillvarata de möjligheter till verksamhetsutveckling som internationellt samarbete öppnar för och stimulerar till, exempelvis genom delfinansiering ur EU-program och benchmarking där vi jämför oss med andra m.m. Slutligen är målsättningen också att ge Stockholms stad goda utvecklingsmöjligheter och därmed skapa mervärde för stadens invånare genom att utveckla och fördjupa samarbetet med andra städer och regioner i Europa med tonvikt på EU och bidra till marknadsföringen av Stockholms stad.

Integration

Under år 2004 har arbetsmarknads-, integrations- och demokrati-enheten (AID) deltagit och medverkat i följande aktiviteter.

Eurocities Housing committee

Den 30 och 31 september deltog medarbetare från enheten tillsammans med företrädare för stadsbyggnadskontoret och integrationsförvaltningen på en konferens i Amsterdam inom ramen för Eurocities. Konferensens tema var "Housing related to immigration and integration". Syftet var att utbyta erfarenheter och formulera strategier för att bryta segregationen via insatser inom boendesektorn. Det gäller ett brett spektrum insatser från direkt boendemedverkan i olika processer till övergripande fysisk planering. Andra grupper inom ramen för Eurocities tittar på andra aspekter av integration/segregation. Tanken är att dessa grupper utifrån sina specifika diskussioner tillsammans ska formulera övergripande strategier för att öka integrationen. Stockholm kommer att vara värd för nästa konferens i april 2005.

POSEIDON – ett Interreg IIIC-projekt

POSEIDON står för "Partnership On Socio-Economic and Integrated Development Of Deprived Neighbourhoods". Det är ett tre-årigt projekt som finansieras av Interreg IIIC. Projektet startade den 21 januari 2004 och omfattar sex partnerstäder: Amsterdam, Genua, London-Haringey, North Kent, Stockholm och Wien (samordnare).

Syftet är att varje partner ska utveckla och förbättra sitt sätt att arbeta i sina målområden. Det ska ske dels genom att hämta hem ny kunskap, ”best practice”, från andra partners, dels genom gemensam metodutveckling. I Stockholm pågår satsning på stadsdelsförnyelse i ytterstaden. Stadsdelsförnyelsen ska öka medborgarnas delaktighet och engagemang för det egna närsamhället och medföra en långsiktigt positiv utveckling i Stockholms ytterstad. Stadsdelsförnyelsen genomförs under perioden 2003-2006. Syftet är att partnerstäderna och stadsdelarna som deltar i stadsdelsförnyelsen skall tillföra nya kunskaper och erfarenheter som driver utvecklingsarbetet framåt.

Varje stad utser något eller några målområden (deprived neighbourhoods) och inom dessa områden något eller några pilotprojekt som syftar till att utveckla området. Samarbete kommer att ske mellan städerna utifrån inriktningen på utvecklingsinsatserna. Stockholms målområden är Rinkeby och Skärholmen. Pilotprojekten är för Rinkebys del uppsökarverksamheten, för Skärholmens del Bredängs Centrum, Jobbcentrum och Kungens Kurva. Samordningen av Stockholms del i POSEIDON sköts av stadsledningskontoret.

Europeiskt samarbete för kampen mot rasism, diskriminering och främlingsfientlighet

På initiativ av UNESCO har Stockholm har deltagit i en koalition av europeiska städer för att ta fram ”Den europeiska handlingsplanen för kampen mot rasism, diskriminering och främlingsfientlighet”. Tanken är att ett större antal städer i Europa skall underteckna planen. Planen innehåller åtaganden som omfattar de lokala myndigheternas olika kompetensområden, som utbildning, bostäder, sysselsättning samt kultur och idrott. Planen föreslår och ger några exempel på praktiska aktiviteter som lokala myndigheter kan fullborda eller utveckla. De städer som antar handlingsplanen ska införliva den i sina strategier och åtgärdsprogram. Stadsledningskontorets förslag är att staden skall underteckna handlingsplanen som ligger i direkt linje med flera styrdokument som staden antagit eller är färd med att anta. Ett sådant ärende kommer att behandlas av kommunstyrelsen i november 2004.

Peer Review in the Field of Social Inclusion Policies: Sweden 2004

Med utgångspunkt från erfarenheterna från storstadssatsningen så deltog staden i en s.k. ”Peer Review” (liknar det Sverige kallar kollegiegranskning). Deltagare från EU-kommissionen och sju medlemsländer förutom Sverige deltog. Processen är ett nytt sätt att utvärdera – och om möjligt – överföra innovativa exempel/goda exempel mellan EU:s medlemsstater. Från stadens sida medverkade Kista stadsdelsförvaltning och stadsledningskontoret. För att öka förståelsen för vad åtgärderna i storstadssatsningen innebär rent konkret så gjordes också ett besök på Jobbcenter i Skärholmen.

Urban Research Center

Diskussioner pågår tillsammans med storstadskansliet och Eurocities om inrättandet av ett sådant center.

Övrigt

Under året har enheten haft några besök av medarbetare från andra länder i Europa. Som arbetar med samma typ av frågor som vi gör. Dessa kontakter ger möjligheter till erfarenhetsutbyte inom aktuella arbetsområden liksom möjligheter att knyta kontakter inför studiebesök som enheten planerat för bl.a. arbetsmarknads- och integrationsberedningen.

Storstad- /stadsbyggnadsfrågor

Varför engagemang i EU-arbete och vad ska vi engagera oss i?

Engagemanget kan delas upp i framtid och nutid. Nyttan kan ibland vara för hela staden och andra gånger mer specifikt för den egna förvaltningen.

Framtidsengagemang

Grunden till att engagera sig i EU-arbete för framtiden ligger i att ha insyn i vad som diskuteras inom Unionen eller snarare Kommissionen, som är av karaktären att det kan påverka vårt vardagsarbete inom några år.

Exempel på sådana frågor är:

- Den tematiska strategin för stadsmiljö
- Strukturfondernas innehåll i nästa budgetperiod 2007- 2013
- Forskningsfonder inom 7:e ramprogrammet, 2007 -2013

Strukturfondernas innehåll är viktigt av två skäl. De behöver utformas så att det finns utrymme för projekt som har med urbanfrågor, även fysisk förnyelse och gälla även för områden med inkomster som överstiger snittet för EU staterna och inte ha så stort fokus på glesbygd. Då kan även städer/regioner som Stockholm ha nytta av fonderna. Överföring av kunskap gynnas inte om relativt ekonomiskt framgångsrika städer som t ex Stockholm bara blir nettobetalare och dessutom får en ökad kostnad för att dela med sig av metoder som visat sig framgångsrika avseende t ex hållbar planering. Då kan incitamentet för denna typ av städer att delta bli ganska lågt även om erfarenhetsutbytet och spridande av metoder i sig har ett värde.

Sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling kan ge oss möjlighet att finansiera studier för hur vi ska klara en utveckling mot en hållbar stadsmiljö. Bland annat hur vi ska klara konflikter mellan miljömål och tillväxt eller bostadsbyggande. Vision Stockholm 2030 skulle kunna ha stor nytta av forskningsprogram som är inriktade mot hållbar stadsmiljö.

Nutid

Handlar om deltagande i gemensamma EU-projekt. Dessa projekt kan vara ganska byråkratiska men kan också ha stor betydelse för utveckling av projekt. Det är viktigt att känna efter att EU-projekt går i linje med vad som ligger inom ramen för de uppdrag förvaltningen har. Alltså inte gå med i projekt som inte står på den egna agendan. Det bästa sättet att få ut mest av EU-projekt är att själv vara initiativtagare. Detta steg har stadsbyggnadskontoret ännu inte tagit. Det ligger ett problem i att förvaltningen måste satsa tid och ekonomiska resurser på att skapa ett EU-projekt och riskerar att förlora dessa om projektet inte accepteras.

Kontoret har föreslagit att staden borde ha en sorts riskfond, där en förvaltning kan presentera en idé och om den blir godkänd så tar staden finansieringen för lanseringen av ansökan och den finansiella risken.

Utbytet av EU-projekt betyder:

- Viss ekonomisk finansiering av projekt
- Kan frigöra låsta positioner hos lokala aktörer
- Kan öka förutsättningar för mellankommunalt arbete

Nyttan för staden, förvaltningen och individen

Under de två ovanstående rubrikerna har i princip redan klargjorts nyttan för staden samt för förvaltningarna, dvs. att kunna påverka regelverk och få hjälp till finansiering av utvecklingsarbete, samt metodutveckling. För individen ligger nyttan i att få idéer från andra städer, bekräftelse på att det egna arbetet är bra och att utvecklas individuellt i det internationella arbetet.

Effekter av lyckade projekt

Lyckade projekt som Hammarby Sjöstad, men också stadens framgångsrika miljöarbete, leder till intresse från andra städer och institutioner. Det betyder stora mängder studiebesök och inbjudningar, att delta i internationella arbetsgrupper och konferenser. Det är förstås positivt, men innebär ändå en belastning för den aktuella förvaltningen. Ibland är inbjudningarna förenade med att alla kostnader är betalda, men det innebär ändå en kostnad i form av arbetstid.

Frågan är om dessa studiebesök samt deltagande i internationella konferenser och arbetsgrupper ger positiv återkoppling till Stockholm i form av t ex ökat antal gästrätter på hotell,

konsumtion på restauranger och affärer samt kanske även etablering av verksamheter. Det borde göras en analys av vad dessa engagemang betyder. Om det kan bevisas att det ger avkastning så kan mottagande av studiebesök samt deltagande i konferenser lättare att motiveras.

Stadsbyggnadskontorets engagemang i EU-arbete 2004

- Kommissionens arbete med stadsmiljö,
- Eurocities kommitté Economic Development and Urban Regeneration
- Eurocities Working Group on Housing
- Förvaltningsövergripande storstadsgrupp
- 20k utbyte med Helsingfors och Amsterdam
- Beri, erfarenhetsutbyte om utveckling av förorenade områden
- Stöd åt bitr. finansborgarrådet
- Metrex, regionalt utvecklingsarbete
- Metropolitan Areas+, mellankommunalt samarbete och planeringsarbete inom utvecklingsområden.
- Baltic Palette, infrastruktur- och vattenvårdsfrågor i Östersjöregionen
- Coastman, konfliktlösning i främst hamnområden och andra kustområden med många motstående intressen, t ex miljö mot exploatering

Tematisk strategi för stadsmiljö

Kommissionen har fått i uppdrag att utarbeta en tematisk strategi för stadsmiljö, bakgrunden till detta är det 6:e miljöhandlingsprogrammet som antogs i juli 2002. De tematiska strategierna ska fastställa vilka åtgärder som behöver vidtas för att målen i handlingsprogrammet ska nås.

Strategier ska utvecklas för följande områden:

markskydd, skydd av haven, hållbar användning av bekämpningsmedel, luftföroreningar, hållbar användning av resurser, återvinning, stadsmiljö.

Kommissionen har identifierat fyra delar som de ser som viktiga i arbetet med strategin för stadsmiljö. Dessa är:

- Hållbara transporter (Sustainable Urban Transport),
- Hållbar förvaltning (Sustainable Urban Management),
- Hållbar urban design (Sustainable Urban Design)
- Hållbart anläggande (Sustainable Urban Construction).

Stadsbyggnadskontoret har haft en person som sitter med dels i kommissionens utvidgade expertgrupp för stadsmiljö, dels i kommissionens arbetsgrupp för geografisk omfattning och innehållsmässig omfattning av miljöprogram och miljöledningssystem. Kontoret har även haft representation i arbetsgruppen för hållbar stadsbyggnadsstruktur (Urban Design). Miljöförvaltningen har haft en person i kommissionens arbetsgrupp för forskningsbehov om stadsmiljö. Stadsbyggnadskontoret har även vid flera tillfällen assisterat bitr. finansborgarrådet Catharina Tarras-Wahlberg i samband med framträdanden i EU-seminarier om stadsmiljön.

Erfarenheterna från deltagande i dessa arbetsgrupper visar att det funnits goda möjligheter att få med för staden relevant information i de rapporter som kommissionen tar fram. Dessa rapporter kommer att användas som beslutsunderlag i det slutgiltiga förslaget till direktiv om den tematiska strategin som ska beslutas av parlamentet i juni 2005. Påverkan har främst gällt, formerna för hur ett eventuellt direktiv ska uppfyllas. Skrivningarna innehåller nu omfattande möjligheter att lokalt påverka utformningen. Stadsbyggnadskontorets medverkan kommer också att ge fördelar vid implementeringen, då vi lättare kan ta ställning till nationella förslag. Staden kan också lättare lämna egna förslag till hur en eventuell EU-lagstiftning om stadsmiljön ska implementeras i svensk lagstiftning.

Det föreslagna EU-direktivet bedöms ligga i linje med den utveckling som redan sker med större mellankommunalt samarbete och funktionella regioner.

Tyvärr tvingas de förvaltningar som kan ställa upp med kompetens till kommissionen och stadshuset i EU-frågor, själv betala kostnaderna för detta. Kontoret har vid stadsledningskontorets utvärdering av stadens EU-arbete, föreslagit att stadshuset borde ha en fond, där en förvaltning kan få denna typ av kostnader ersatta.

Eurocities

Kontoret representerar tillsammans med näringslivskontoret staden i kommittén "Economic Development and Urban Regeneration, EDURC".

Denna kommitté kommer efter årskiftet att heta Economic Development Forum, (EDF). Trots ändringen av namnet kommer stadsbyggnadsfrågor fortfarande höra hemma inom detta forum. Stadsbyggnadsfrågor ses inom EDF som ett medel att skapa ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Miljöfrågor behandlas normalt inom Eurocities miljökommitté. Under 2005 kommer den tematiska strategin för den urbana miljön att vara ett av temana i EDF, därmed kommer miljöfrågor att aktualiseras även i EDF.

Arbetsgrupp för bostadsförsörjningens och planerings roll för integration

Kontoret har vidare en representant i styrgruppen för Eurocities arbetsgrupp, Working Group on Housing. Arbetsgruppen har tagit fram ett s.k positionspapper om bostadsförsörjningssituationen generellt inom unionen. Under 2004 och 2005 kommer arbetsgruppen att arbeta med bostadsförsörjningens och planeringens roll för integration. Ett första seminarium har genomförts i Amsterdam. Nästa blir i Stockholm i samarbete med arbetsmarknads- integrations och demokratienheten på stadsledningskontoret samt SABO och dess internationella organisation Cecodhas.

Förvaltningsövergripande storstadsgrupp

Kontoret leder inom staden en förvaltningsövergripande arbetsgrupp som hanterar EU-relaterade frågor som har med storstadspolitik att göra.

20k utbyte med Helsingfors och Amsterdam, HAS

Staden har under 2004 och 2005, ett erfarenhetsutbyte med Helsingfors och Amsterdam avseende att öka bostadsproduktionen och att långsiktigt upprätthålla en jämn produktionsnivå.

BERI – Brownfields European Regeneration Initiative

Kontoret deltar tillsammans med representanter från ett antal europeiska städer i ett EU-finansierat projekt som belyser möjligheter och strategier för att återanvända och utveckla förorenade äldre industri- och hamnområden med ny stadsbebyggelse. Varje stad deltar med ett typfall som studieområde, för Stockholms del Gasverksområdet – Värtan – Frihamnen. Erfarenheterna från projektet kan väntas ge stor nytta vid planering och genomförande av den nya bebyggelsen i detta område, men också i andra områden av liknande karaktär.

METREX – The Network of European Metropolitan Regions and Areas

Stockholmsregionen med Stockholms stad genom stadsbyggnadskontoret och Stockholms läns landsting genom RTK är tillsammans med ett femtiotal storstadsregioner inom EU medlemmar i METREX. METREX är ett nätverk för politiker och tjänstemän som arbetar med planering och utveckling på storstadnivå.

Nätverket anordnar två gånger per år gemensamma konferenser med workshops. Under år 2004 har dessa genomförts i San Sebastian och Barcelona. Viktiga frågor som behandlats gäller en agenda för de europeiska storstadsområdena och hur dessa ställs inför ekonomiska, sociala, stadsbyggnads- och ledningsutmaningar, detta mot bakgrund av en konstaterad direkt koppling mellan storstadsområdena roll och Lissabon strategin.

Det av METREX initierade INTERREG III C projektet PolyMETREX startade under året. Projektet behandlar frågor om polycentricitet på transregional nivå, främst positionering och profilering i ett internationellt konkurrensperspektiv. En Workshop har genomförts i Helsingfors.

Regional planering genom EU-projekten Metropolitan Areas och Östersjö-paletten

Utöver de två ovan nämnda EU-projekten har kontoret, tillsammans med Regionplane- och trafikkontoret och andra kommuner i regionen under 2004 deltagit, i två EU-projekt avseende regional planering, Metropolitan Areas + och Östersjöpaletten.

Det förstnämnda handlar om förutsättningar för att skapa en flerkärnig region och om mel-lankommunalt samarbete. Skärholmen - Kungens Kurva området och Ulvsundaområdet - Sund-byberg är pilotprojekt. Projektet pågår till våren 2006.

Det andra projektet, Östersjöpaletten, handlar om infrastrukturfrågor som att utveckla trans-nationella utvecklingskorridorer, nätverk för hamnar och flygplatser i Östersjöregionen, vatten-vård m.m. I det inledande skedet deltog avdelningen för samhällsbyggnad på dåvarande stadsled-ningskontoret. Stadens ansvar för projektet lämnades sedan över till stadsbyggnadskontoret.

En slutkonferens ordnades i Stockholm i april 2004 med 150 politiker och tjänstemän. En aktionsplan för 2004-2005 påtecknades med en samarbetsöverenskommelse mellan de fem regi-onerna.

Vid slutseminariet 3-4 nov 2004 diskuterades en fortsättning, ett Baltic Palette III med föl-jande inriktning; political cooperation, polycentric knowledge society, transport and infrastru-cture and water management.

Inför dessa överväganden kan konstateras. Samarbetet har varit framgångsrikt och internatio-nellt uppmärksammat. Det har skapat nätverk - särskilt viktigt med St. Petersburg och Tallin. Det sätter fokus på denna del av Baltic Region som en "Global Integration Zone" dvs. en europeisk framtidsregion som EU skall satsa på. I småföretagardelegationens förslag som nämnden yttrat sig över pekas på det angelägna att gemensamt utveckla detta område.

Det finns ännu ingen ny ansökan framtagen. Frågan om Stockholms stad ska medverka i en eventuell fortsättning och vilken inriktning den i så fall ska ha, vilka förvaltningar som bör ingå och hur arbetet ska finansieras bör avgöras av stadsledningskontoret.

Coastman

Detta EU-projekt fokuserar på konfliktlösning i främst hamnområden och andra kustområden med många motstående intressen, till exempel miljö mot exploatering. I projektet deltar länder runt Östersjön. Från Sveriges sida är KTH deltagare och huvudorganisatör. Kontoret deltar tillsammans med andra kommunala och regionala organ samt verksamheter i Loudan, som är det svenska studieområdet i projektet.